

Referat fra økologigruppemøte 14.01.2014,
Vannområdet Hurdalsvassdraget/Vorma

Til stede: Liv Dervo (gruppeleder, Nannestad), Nina Verøy (Ullensaker), Mona Ellingsen (Nes), Stig Nordli (Hurdal), Leif Nilsen (Fylkesmannen i Oslo og Akershus), Tor Fodstad (Eidsvoll) og Helge B. Pedersen (prosjektleder).

Forfall: Kirsten Andersen (Østre Toten), Bjørn Hagen (Ullensaker).

Sak	Innhold	Oppfølging/ ansvar
1	Referat fra forrige møte (18.06.13) <u>Konklusjoner:</u> Ingen merknader. Godkjent.	
2	Status over arbeidet Helge orienterte om: a) Alle møter avholdt i vannområdeutvalget siden forrige økologigruppemøte. b) Økonomiske tilskudd og budsjettammer, vedtatt av styringsgruppa. c) Status for arbeidet med tiltaksanalysen. d) Status over arbeidet med overvåkingsprogrammet. e) Om endelig konklusjon ift. basisovervåkingen f) Befaringen av Store Svartungen og videre oppfølging g) Status grytehullsjøer <u>Konklusjoner/oppfølging:</u> Økologigruppa mener at det er naturlig at den videre oppfølgingen ift. fastsetting av miljøtilstand og innlegging i Vann-nett av grytehullsjøene bør følges opp særskilt av Fylkesmannen i Oslo og Akershus, ikke minst fordi dette er vernede og helt spesielle områder. Temaet tas opp igjen på neste møte.	Leif Tas opp på neste møte
3	Grunnvannsvannforekomster En foreløpig oversikt fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus var mottatt, og sendt ut med innkallingen. <u>Konklusjoner/oppfølging:</u> Det ble gitt innspill på alle 4 grunnvanns-VF mht. karakterisering. Dette sammenstilles av Helge, og oversendes Fylkesmannen med det første.	Helge/Leif
4	Orientering om prosessen videre – tiltaksanalysen/grunnlagstabellen/ forvaltningsplanen a) Resultater fra Bioforsk på kilderegnskap er mottatt, men noe må suppleres. Mangler kilderegnskap tette flater fra Cowi. b) Den foreløpige tiltaksanalysen er i prinsippet god nok som innspill til forvaltningsplanen/tiltaksprogrammet for Vannregionmyndigheten (VRM), men vi forbedrer der vi ønsker. c) Skal innom alle faggrupper for korrigering/supplering, så i referansegruppemøte, så i prosjektgruppa og til slutt styringsgruppa for endelig godkjenning. d) Ny frist for innlevering til VRM er nå satt til 1. februar. Er det vesentlige innspill i utkastet bør det helst leveres inn et «Revidert foreløpig tiltaksanalyse» innen den fristen. Ellers ferdigstilles den lokale tiltaksanalysen av styringsgruppa 21. mars. e) Vannregionutvalget skal behandle forvaltningsplanen 25.04. Fylkeskommunene skal behandle dette politisk primo juni, så skal det på høring 1. juli (6 måneder). f) Det ble påpekt at «vedtatte» tiltak da skal settes i gang senest innen 2018 og miljømålene nås i 2021. Deretter rullers hele syklusen med 6 års intervaller.	

5	<p>Tiltaksanalysen/tiltaksprogrammet, justeringer og tilføyelser Den foreløpige tiltaksanalysen og grunnlagstabellen fulgte innkallingen og ble diskutert i møtet.</p> <p><u>Konklusjon</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Alle ser særskilt på om det er behov for tilføyelser i kap. 11 (nye virkemidler). 2. Kap. 12 og 15 kan med fordel utdypes noe, da mer generelt i innhold. Det ansees at det bør være på et mer overordnet nivå, og i hovedsak likt for hele Vannregionen. Helge forespør Akershus FK om dette kan skrives felles for flere VO, og av den konsulent som er til disposisjon via Akershus FK. 3. Det er ønskelig å lage et nytt kap. 16 «Forebyggende tiltak» med en «sjekklister» på tiltak som kan være aktuelle for å beskytte vannforekomstene. Anbefales delt i: i) landbrukstiltak ii) kommunaltekniske tiltak og iii) andre tiltak. 4. Innspill på hele utkastet, og særskilt et nytt kap. 16 gis til prosjektleder <u>innen 10. februar.</u> 	<p>Helge</p> <p>Alle</p>
6	<p>Videre oppfølging problemkartlegging 2014/2015 Foreliggende oversikt (tabell 20 i tiltaksanalysen) over behovet for videre problemkartlegging ble gjennomgått.</p> <p><u>Konklusjon</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. All oppfølging ift. miljøgifter avventes til 2015. 2. Problemkartlegging hydromorfologi/fysiske endringer følges opp i 2014. 3. Det etableres et internt «prosjekt» for videre oppfølging av fysiske påvirkninger, jfr. sak 11. 	
7	<p>Overvåkingsprogrammet Det ble gitt en orientering over de tillegg som er mottatt og mindre endringer som er foretatt etter at utkastet ble behandlet av økologigruppen.</p> <p><u>Konklusjon</u> Overvåkingsrapporten ferdigstilles så snart de siste tallene kommer fra fylkesmannen.</p>	
8	<p>Bestilling av forsterket klassifisering/tiltaksrettet overvåking Formelt er det tilstrekkelig at tiltaksrettede overvåkingen starter i 2015. Men det er et klart behov for flere målinger av fosfor, ikke minst for å forbedre grunnlaget for dagens tilstand og avlastningsbehov. I tillegg er det behov for å justere noen av stasjonene, og supplere målinger i noen VF. Styringsgruppa (og prosjektgruppa) ønsker at en forsterket klassifisering gis første prioritet.</p> <p><u>Konklusjoner</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. I utgangspunktet brukes samme stasjoner som klassifiseringen i 2011/2012, men VF med god tilstand måles ikke på nytt. 2. Det tas 6 målinger (månedlig) av Tot-P, Tot-N og ortofosfat per stasjon. 3. Det tas 1 måling av kalsium, farge og turbiditet per stasjon. 4. Fra Hersjøen tas kun måling av en stasjon i utløpet nå (overflate). En evt. utvidet måling/klassifisering avventes til etter at sediment-analysen er foretatt, for å avgjøre om eutrofieringen av innsjøen er naturlig eller antropogen. 5. Det tas begroingsalger fra alle stasjoner, men i utgangspunktet ikke de som faller utenfor definerte leire-grenser (> 40 %). 6. Det avventes å starte med evt. å legge ut keramikk-potter eller annet substrat i leirelvne til det foreligger bedre metoder/veiledning. 7. Det tas ingen bakterieprøver i år (utover det som evt. kommunene tar i egen regi). 8. Stasjonen i Hurdalselva/Høverelva anbefales prøvetatt også i år. 9. Bunndyrprøver begrenses i hovedsak til VF uten mye leire, og kun for å sjekke opp usikre målinger forrige gang. 10. Stasjonen ved Bjørtombekken flyttes til nedre del. 11. Det legges til en stasjon i VF Vormsør for Sundet, Brådalsbekken 12. Det vurderes å ta målinger av begroingsalger også i Løykjebekken. 13. Stasjonen «Andelva» vurderes flyttet litt oppstrøms broa. 	

	<p>14. Prosjektleder tar vannprøvene i felt.</p> <p>15. Feltarbeidet med begroingsalger vurderes kjøpt inn direkte fra Nina Verøy.</p> <p>16. Alle resultatene skal inn i Vann-miljø.</p> <p>17. Det bestilles konsulentbistand til vannkjemianalyser, alt utstyr (inkl vannflasker, dramsglass, formaldehyd mm), analyse/indeksering av begroingsalger, prøvetaking og analyse/indeksering av bunndyr samt sammenstilling og rapportering. Det er tilstrekkelig med en enkel rapportering.</p> <p>18. En bestilling og videre detaljer/justeringer foretas av Helge og Liv, med faglig støtte fra Nina.</p> <p>19. Oppdraget sendes ut på anbud så snart som mulig.</p>	Helge og Liv
9	<p>Bestilling av problemkartlegging Øyangen</p> <p>Det ble gitt informasjon om kunnskapsstatus for Øyangen, samtaler med Fylkesmannen i Oppland og grunneier og forslag til spisset undersøkelse fra kompetent hold.</p> <p><u>Konklusjoner:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Det anbefales at undersøkelsen foretas som skissert, dvs. med særskilt fokus på røye og dens gyteområder. 2. Dersom vannområdeutvalget står for hovedfinansieringen, bør de også være «eier» av prosjektet. 3. Prosjektleder kontakter Fylkesmannen i Oppland for i første omgang å utforme et forslag til anbud. Deretter sendes det til Fylkesmannen i Oslo og Akershus v/Terje Wivestad, Stig og Liv for innspill. 4. Fylkesmannen i Oslo og Akershus bes om å vurdere særskilt støtte til denne kartleggingen, via midler til forsuredede områder eller annet. 5. Et anbud sendes ut til NINA, Sweco, LFI-UiB og gjerne flere. Det forutsettes at laveste/aktuelle anbud er godt under 200.000,-. Havner alle priser over det, bør bestillingen endres/kuttes. 	Helge, Ola Hegge Terje Wivestad Stig, Liv Leif
10	<p>Bestilling av problemkartlegging Hersjøen</p> <p>Notatet om «Paleolimnologisk undersøkelse av Bjørkelangensjø og Hemnessjø» fulgte innkallingen. Informasjon fra telefonsamtale med Thomas Röhrlack ved UMB, ble gitt i møtet. Intensjonen med en slik kartlegging er primært å avsløre hvorvidt dagens eutrofitilstand er å anse som naturlig eller antropogen, deretter å avsløre evt. bidra fra tidligere matfiskanlegg i sørenden og fra jordbruk/befolkning. Kostnaden er antydnet å være ca. 100-120.000 kroner.</p> <p><u>Konklusjoner:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Det anbefales at dette gjennomføres/følges opp videre. 2. Ytterligere detaljer tas av Helge, Liv og Nina. 	Helge, Liv og Nina.
11	<p>Prosjekt forbedret statuskartlegging fisk og barriereeffekter</p> <p>Forslag til klassifiseringsveileder for fisk, ble klar i fjor høst. I Vannområdet mangler faktakunnskaper om reelle påvirkninger av hydromorfologiske/fysiske tiltak i en del VF (jfr. sak 6). I tillegg har tidligere problemkartlegging avdekket behov for kartlegging av fisk i Hammarbekken og Søndre Hammerbakken. Østre Toten JFF har gitt innspill om ønsket elektrofiske i 3 bekker ved St. Svartungen. Bjerke JFF har gitt innspill om ønsket elektrofiske i en bekk. Risautvalget har muntlig forespurt om muligheten for elektrofiske av en bekk i Risavassdraget. Det mangler kunnskaper om fiskestatus i bekker som: Bjørtombekken, Nessa, Holtåa, Jøndalsåa. Det kan være flere andre bekker som av ulike årsaker også bør kontrolleres.</p> <p><u>Konklusjoner:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Det lages et internt «prosjekt» der dette sammenstilles. 2. Målsettingen er dels å skille ut VF der påvirkningen ikke er så stor at det ansees for å være et vesentlig problem (etter den nye veilederen), og VF som må følges opp videre gjennom arbeidet med vannforskriften og eventuelt klassifiseres etter denne. I så fall må dette bestilles fra konsulenter. 3. Elektrofisket blir kun av kvalitativ/indikativ karakter. Aldersanalyser, tetthetsberegninger og klassifisering ligger ikke innenfor prosjektets 	

	<p>omfang/rammer.</p> <p>4. Sluttproduktet er et internt notat.</p> <p>5. Referansegruppas medlemmer og andre relevante organisasjoner/grunneiere i vannområdet gis tilbudet om å få "sine" bekker kontrollert/kartlagt samtidig.</p> <p>6. Bekker/vassdrag som er tidligere elektrofisket/kontrollert bl.a. gjennom forsuringsovervåkingen i regi av fylkesmennene, nedprioriteres.</p> <p>7. Oppgaven søkes løst ved et utvidet samarbeid med Fylkesmannen i Oslo og Akershus, der de stiller utstyret til disposisjon, og feltarbeidet og rapportskrivningen foretas av prosjektleder m.fl.</p> <p>8. Alle deltagere i økologigruppa deltar såfremt mulig med å framskaffe evt. tillatelser fra grunneiere/fiskerettshavere og bistand i felt.</p> <p>9. Helge og Liv lager en «prosjektskisse». Tas opp på neste møte.</p> <p>10. Ved stort behov/mangelfull kapasitet vurderes dette løst over 2 år (sesonger).</p>	Helge, Liv
12	<p>Div. info</p> <p>Informasjon ble gitt om:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bekymringsmeldingen om Hurdalssjøen, og de tilbakemeldinger som er mottatt. Ingen klar svar finnes pt. • Oppfølgingen av leirproblematikken. • Neste møte i referansegruppa planlagt i mars • Om den nye klassifiseringsveilederen for fisk. • Om interkalibreringen av biologiske grenseverdier 	
13	<p>Eventuelt</p> <p>Mottatt beskjed: Ada Engødegård overtar nå etter Kirsten Andersen som Østre Toten kommune sin representant i økologigruppa.</p>	
<p>Neste møte</p> <p>Tid: Tirsdag 20. mai 2014, kl. 09.00 – 15.00.</p>		Liv/Helge

Helge B. Pedersen (ref.)

<i>Postadresse</i>	<i>Telefon</i>	<i>E-post</i>
Vannområdet Hurdalssvassdraget/Vorma	66 10 50 67/66 10 50 00	postmottak@nannestad.kommune.no
c/o Nannestad kommune	<i>Telefaks</i>	<i>Internett</i>
Teiealleen 31	66 10 50 10	www.huvo.no
2030 Nannestad		